

# L'avaluació autèntica a la UOC

## Exemples i reflexions

[Què és?](#)

[Característiques principals](#)

[Exemples](#)

[Algunes reflexions](#)

[Referències bibliogràfiques](#)

## Què és?

Hi ha nombroses definicions d'aquesta estratègia, però totes comparteixen una idea:

L'avaluació autèntica és aquella que **proposa activitats que reflecteixen situacions autèntiques de la vida real.**

Per tant:

- Planteja **activitats que connecten l'estudiantat amb situacions reals de la vida quotidiana o de l'entorn professional.**
- Segons s'ha pogut observar,<sup>1</sup> les avaluacions autèntiques doten l'estudiantat d'una sèrie de competències que milloren molt la seva ocupabilitat, oferint-los habilitats pràctiques que els preparen per desenvolupar la tasca professional del seu àmbit d'estudi i proporcionant-los oportunitats per aplicar de manera eficaç els aprenentatges.
- **No preveu activitats fragmentades**, s'allunya del plantejament d'activitats basades en la repetició d'exercicis, d'activitats basades només en preguntes i respostes, o d'activitats que es limitin a reproduir continguts sense una aplicació pràctica. Per contra, convida a resoldre situacions complexes que requereixen integrar diferents coneixements i habilitats alhora (en definitiva, competències).
- El **disseny del procés** d'ensenyament-aprenentatge autèntic i el de l'avaluació autèntica han de ser coherents; tots dos cercaran situacions reals, en línia amb les competències professionals pròpies de l'àrea d'estudi. Així, s'utilitzaran estratègies metodològiques i recursos que les fomentin (treball cooperatiu, resolució de casos, simulacions, avaluació continuada, rúbriques d'avaluació, portafolis, etc.).

<sup>1</sup> Villarroel, V., Bruna, D., Bruna, C., Brown, G., Boud, D. (2024). [Authentic assessment training for university teachers](https://doi.org/10.1080/0969594X.2024.2350395). Assessment in Education: Principles, Policy & Practice, 1-19. <https://doi.org/10.1080/0969594X.2024.2350395>

## Característiques principals

Un cop més, la literatura ofereix caracteritzacions diverses d'aquest tipus d'avaluació que, a grans trets, podem resumir com segueix:

L'avaluació autèntica ha de proposar / preveure...	
<b>Context realista</b>	<p>Per exemple, ofereix un context realista amb activitats com:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• La resolució d'un cas (real o simulat)</li> <li>• La realització d'un projecte</li> </ul>
<b>Tasques significatives</b>	<p>Són aquelles que fugen de resoldre problemes abstractes i posen el focus a resoldre les situacions pràctiques del context.</p> <p>Per exemple, serien tasques significatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• La planificació d'un pressupost</li> <li>• La resolució d'un problema relacionat amb la comprensió lectora</li> <li>• L'argumentació per defensar una causa, etc.</li> </ul>
<b>Col·laboració</b>	<p>Tot i no ser imprescindible, s'haurien de fomentar, doncs, molts contextos reals (laborals, professionals), que requereixen treball en equip.</p>
<b>Retroalimentació formativa</b>	<p>Una retroalimentació formativa de qualitat permetrà a l'estudiantat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Identificar les possibilitats de millora de la seva feina.</li> <li>• Identificar els punts forts d'aquesta feina.</li> </ul> <p>D'aquesta manera, no ens focalitzem en la qualificació final, sinó que promocionem l'aprenentatge a través de l'avaluació.</p> <p>Se centra tant en el procés, com en el producte final.</p>
<b>Instruments d'avaluació</b>	<p>L'avaluació autèntica es caracteritza per utilitzar un ventall ampli d'instruments d'avaluació. Per exemple:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rúbriques</li> <li>• Portafolis</li> <li>• Debats</li> <li>• Productes orals o escrits (demostracions, experiments, projectes, etc.)</li> <li>• Tipologies d'avaluació diverses (contínua, autoavaluació, avaluació entre iguals, etc.)</li> <li>• Etc.</li> </ul>

## Exemples

A continuació s'ofereixen alguns exemples d'avaluació autèntica classificats per la seva aplicabilitat a cadascuna de les àrees de [coneixement de la UOC](#). Tanmateix, la majoria poden ser adaptables a diverses àrees.

- **Projecte de recerca històrica o literària** (OpenAI, 2024). Els estudiants seleccionen un tema rellevant dins del camp de la història o la literatura, fan una recerca exhaustiva utilitzant fonts primàries i secundàries, i redacten un assaig acadèmic o preparen una presentació multimèdia sobre els seus descobriments. La seva feina és avaluada en funció de la profunditat de l'anàlisi, l'ús adequat de les fonts i la claredat de la presentació.
- **Reunió pública** (Arnold, Lydia, 2022). Els estudiants investiguen una qüestió controvertida que té implicacions per a les comunitats. La "qüestió" pot ser un nou desenvolupament (per exemple, canvis en el disseny de carreteres o un nou desenvolupament d'habitatges...). Els estudiants fan una recerca i preparen una presentació per a una reunió pública. Han d'utilitzar arguments basats en evidències, estar preparats per respondre preguntes i assegurar-se que les qüestions complexes es comuniquin de manera accessible. Les presentacions podrien ser enregistrades, amb preguntes enviades de manera asincrònica...
- **Triple Salt** (Arnold, Lydia, 2022). Els estudiants es presenten amb un problema obert dins d'una àrea professional, per exemple, un cas clínic... El tema s'emmarca a través d'un enfocament de [joc de rol](#), per exemple, "clínica simulada"... El problema ha de ser obert i tenir múltiples possibles camins per seguir en lloc d'una única resposta. L'avaluació requereix que l'estudiant passi per tres passos:
  1. Conèixer el pacient per establir la situació i fer qualsevol pregunta aclaridora.
  2. Anar-se'n i fer una recerca sobre el tema utilitzant un recurs apropiat.
  3. Tornar al pacient i presentar recomanacions.Gran part de la literatura sobre el triple salt es basa en l'àmbit clínic, però aquest format es pot aplicar a diferents contextos, per exemple, topografia, arquitectura, recursos humans.
- **Creació d'un recurs didàctic sobre competència TIC**. Es demana a l'estudiantat que generi un recurs didàctic (per exemple, una guia d'ús) sobre algun dels temes estudiats a l'aula. Evidentment, el suport del recurs haurà de ser digital. El treball es pot fer de manera individual o grupal. L'avaluació la pot fer el professorat, però també es pot tenir en compte l'avaluació per parells.

- **Escriure un article de premsa professional** (Arnold, Lydia, 2022). Es demana als estudiants que creïn un article per a la premsa professional que pugui estar relacionat amb la seva disciplina o amb altres. Això dona l'oportunitat d'explorar diferents estils d'escriptura professionals... Anima els estudiants a relacionar-se amb la premsa professional relacionada amb diferents àrees de carrera. Podria donar lloc a algunes presentacions reals. Es pot afegir un element per compartir entre iguals per generar comentaris o per promoure la coautoria. L'article es pot generar mitjançant una investigació documental, una recerca primària o una recerca bibliogràfica, o pot ser un article d'opinió. Per desenvolupar encara més el seu treball, els estudiants també poden desenvolupar publicacions a les xarxes socials per acompanyar el seu article per fomentar-ne la lectura.
- **Creació d'un vídeo (context de simulació)** (Arnold, Lydia, 2022). Context: una organització benèfica o organització local demana la creació d'un vídeo. El vídeo pot prendre moltes formes, per exemple, per ajudar a educar els escolars locals, per educar els visitants a un lloc específic, per conscienciar sobre qüestions importants amb fonaments científics. L'avaluació se centra en el procés (treball en equip i treball amb clients), així com en el producte. A més de donar suport a l'aprenentatge del tema, els estudiants desenvolupen el treball en equip, les habilitats digitals, la gestió del temps i les habilitats de gestió de projectes.
- **Disseny d'una campanya publicitària** (OpenAI, 2024).  
Els estudiants han de crear una campanya publicitària completa per a un producte o servei real o fictici. La campanya ha d'incloure anuncis per a diversos mitjans, com ara cartells, anuncis digitals, vídeos promocionals i contingut per a xarxes socials.  
Objectiu: desenvolupar habilitats en la creació de continguts multimèdia, estratègies de màrqueting i ús de diferents plataformes de comunicació. Criteris d'avaluació: creativitat, coherència visual i de missatge, qualitat tècnica, i capacitat per arribar al públic objectiu.
- **Simulació d'un judici**. Al llarg del curs es va preparant la simulació d'un judici que es farà al final del semestre. Fases que es poden preveure (OpenAI, 2024):
  - Selecció del cas judicial - formació de grups. El professorat proposa diversos casos possibles i proposa que cadascú triï el que li agradaria més treballar. D'aquesta manera es van formant grups de treball.
  - Equips legals - distribució de rols dins de cada grup.  
Cada grup de treball forma els seus equips legals, cadascun amb advocats defensors i acusadors.
  - Preparació del cas - treball en grup.

Els estudiants han de preparar el cas, incloent-hi la recopilació de proves, la investigació de la legislació aplicable i la preparació d'arguments legals sòlids per al seu cas.

- Desenvolupament del judici - treball grupal amb recurs multimèdia.

Se simula la celebració del judici a través d'una plataforma virtual (i, per exemple, gravant un vídeo). Els estudiants han de presentar els seus casos, interrogar els testimonis, argumentar davant del jutge i el jurat, i respondre a les objeccions.

- La simulació podria acabar amb el desenvolupament del judici, o també es podria demanar un treball individual de valoració del resultat.

- **Disseny d'un programa formatiu i configuració de l'entorn digital.** Es proposa fer, de manera individual, un petit projecte de formació amb dos grans eixos:

- Disseny instruccional (objectius, competències, enfocament pedagògic, estructura de la formació, programació, materials docents, avaluació, etc.).

- Disseny tecnològic (configuració d'una plataforma LMS per tal que doni suport al disseny instruccional, o una part d'aquest disseny).

- **Explicació de dades** (Arnold, Lydia, 2022). Es dirigeix els estudiants a un conjunt de dades, per exemple, un conjunt de comptes empresarials o mesures de proves de productes, i se'ls demana que facin els càlculs i preguntes relacionades. A continuació, els estudiants hauran de descriure els passos que han seguit, com si estiguessin explicant-ho a un client, o col·lega, amb la qual cosa pren la forma d'una simulació. Aquest pas es pot ampliar si es demana als estudiants que treguin conclusions i facin recomanacions en forma escrita o verbal. Tot i que tots els estudiants poden tenir els mateixos càlculs, crearan una narrativa única per demostrar la seva pròpia comprensió profunda. L'explicació pot ser escrita, o podria ser àudio, o podria ser feta mitjançant una videotrucada enregistrada.

- **Estudi de cas.** Es pot fer en forma de treball individual, o grupal. Seguiria les fases següents (OpenAI, 2024):

- Descripció del cas: caldrà presentar un cas a l'alumnat.

- Sobre aquest cas es planifiquen diversos elements d'estudi. Per exemple: anàlisi de mercat internacional, estratègia d'entrada al mercat, riscos i oportunitats, pla d'acció.

- L'avaluació podria fer-se des de diferents perspectives (avaluació per parells, avaluació per part del professorat, avaluació del producte final, avaluació del producte final i del procés, etc.).
- **Desenvolupament d'una aplicació.**
  - S'ofereix a l'estudiantat la descripció del projecte (objectius, abast, tecnologia requerida, etc.).
  - L'estudiantat ha de crear la solució tecnològica requerida.
  - Es valora la correcció de les funcionalitats, la documentació del programari, l'optimització del codi, el rendiment, etc.
- **Dissenyar un qüestionari de càlculs** (Arnold, Lydia, 2022). Quan hi ha un requisit perquè els estudiants facin càlculs, com en cursos d'enginyeria o comptabilitat, es pot demanar que els estudiants desenvolupin un qüestionari de càlculs. Ensenyar als estudiants sobre el disseny de preguntes, incloent-hi com són els "bons distractors" (és a dir, respostes incorrectes), farà que els estudiants dediquin temps a investigar errors i malentesos comuns per incloure en les seves respostes del qüestionari. Aquests fins i tot poden ser explicats en un annex del qüestionari. Aquesta pot ser una avaluació exigent que ajuda els estudiants a reconèixer i apreciar on podrien cometre errors.
- **Dissenya una avaluació autèntica** (adaptació de la fitxa "20. Design your own assessment", Lydia Arnold, 2022). S'agafen resultats d'aprenentatge dels estudis i es demana als mateixos alumnes que dissenyin una tasca per demostrar-ne els resultats. La tasca pot començar amb un debat virtual en què es faci una pluja d'idees. A continuació, de manera individual, cada estudiant portarà a terme un projecte d'avaluació a partir dels resultats del debat i d'una recerca de literatura relacionada. Finalment es pot portar a terme un procés d'avaluació per parells en què es creïn parelles d'estudiants i cadascú corregeixi el treball de l'altra persona.
- **Creació d'una guia digital** (Arnold, Lydia, 2022). Els estudiants poden utilitzar la tecnologia mòbil per crear guies virtuals sobre llocs específics. Mitjançant una combinació de text, fotografies, àudio i vídeo, poden presentar una descripció o anàlisi en profunditat d'espècies, elements del paisatge o llocs concrets. Aquesta activitat es pot fer individualment o en grup. Si els productes finals es publiquen en línia, es poden combinar amb codis QR al lloc perquè altres puguin utilitzar la guia o proposar-hi millores.

## Algunes reflexions

Malgrat les bondats descrites, tal com s'apunta a *Authentic assessment: from panacea to criticality*<sup>2</sup>, no hauríem de considerar l'avaluació autèntica com el remei que guareix tots els mals.



### Dissenyar una avaluació autèntica és sempre una solució?

A continuació exposem algunes reflexions que conviden a construir criteri a l'hora de realitzar el disseny de l'avaluació.

Avaluació autèntica, algunes reflexions	
	<p><b>Preparem l'alumnat per al seu futur?</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• L'aprenentatge en els llocs de treball (pràctiques) pot generar relacions no autèntiques, condicionades per situacions de poder.</li> <li>• Les pràctiques realitzades en contextos reals no sempre poden garantir una bona bastida que ofereixi suport a l'aprenentatge (temps de reflexió, acompanyament, etc.).</li> <li>• Els contextos futurs de l'estudiantat són incerts, donat que encara són desconeguts. En conseqüència, és difícil definir pràctiques autèntiques orientades al futur.</li> <li>• Si no volem que l'avaluació autèntica reproduïxi entorns problemàtics, caldria mirar més enllà d'un enfocament que repliqui contextos laborals del "món real".</li> </ul>
	<p><b>L'avaluació autèntica garanteix la integritat acadèmica?</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hi ha poques dades que certifiquin que l'avaluació autèntica evita el frau i/o l'engany. Malgrat això, sí que sembla demostrat que el fa més difícil.</li> <li>• La integritat acadèmica és un objectiu, basat en valors que s'han de transmetre a l'estudiantat. No s'ocupa de la detecció de l'engany. En canvi, en molts casos fer la feina "prenent dreceres" és part autèntica de molts contextos professionals i socials.</li> <li>• Arribar a un punt de conciliació entre la integritat acadèmica i l'autenticitat requerirà bons dissenys d'avaluació.</li> </ul>

<sup>2</sup> Fawns, T. et al. (2024)





### L'avaluació autèntica garanteix la inclusió?

- L'avaluació autèntica pot reproduir situacions d'exclusió que es donen a la vida real.
- Si es vol evitar l'exclusió caldrà plantejar-se quin tipus d'activitats / pràctiques poden promoure l'equitat i la inclusió.

Les reflexions anteriors posen de manifest que l'avaluació autèntica no garanteix, per si sola, una preparació ferma per al futur, la integritat acadèmica, o la inclusió. És per aquest motiu que **la fase de disseny de l'avaluació pren una rellevància important.**

Així, l'avaluació autèntica es pot veure com un **conjunt de principis que guien el disseny i la implementació** (Ashford-Rowe, Herrington i Brown 2014).



### Dissenyar una avaluació autèntica hauria d'implicar fer-se preguntes crítiques relacionades amb quin tipus d'autenticitat volem preparar l'estudiantat

- Què s'entén per autenticitat en un context concret?
- Quins tipus d'autenticitat són desitjables, per a qui, quan i per què?
- L'autenticitat en l'avaluació es caracteritza per resultats particulars, o per com els estudiants participen en les tasques?
- Fins a quin punt s'ha de prioritzar l'autenticitat sobre altres preocupacions de l'avaluació?

**Pensem a donar suport als estudiants per aprendre a abordar les tasques autèntiques, en lloc de limitar-se a provar-les** (Boud i Falchikov 2006 ; Villarroel et al. 2018 ). Per exemple:

- Les preguntes de resposta curta o d'opció múltiple es poden considerar relativament autèntiques si presenten escenaris de la vida real (Smith, 2022 ), requereixen creativitat i aplicació a situacions noves i contemporànies (Stankov, 2024 ), o son percebudes com a rellevants pels estudiants.
- Avaluacions basades en el lloc de treball, portfolis, projectes en grup, estudi de casos, aprenentatge basat en problemes.

## Referències bibliogràfiques

Villarroel, V., Bruna, D., Bruna, C., Brown, G., Boud, D. (2024). Authentic assessment training for university teachers. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 1-19. <https://doi.org/10.1080/0969594X.2024.2350395>

Alcón Latorre, Mireia, Menéndez, José Luis. (2015), La contribución de las rúbricas a la práctica de la evaluación auténtica. <https://raco.cat/index.php/Observar/article/view/307094/397074>

Barrientos-Hernán, Emilio José, López-Pastor, Víctor, Pérez-Brunicardi, Darío. (2020), Evaluación auténtica y evaluación orientada al aprendizaje en educación superior. Una revisión en bases de datos internacionales. *Revista Iberoamericana de Evaluación Educativa*, 2020, 13(2), 67-83. [https://revistas.uam.es/riee/article/view/riee2020\\_13\\_2\\_004/12074](https://revistas.uam.es/riee/article/view/riee2020_13_2_004/12074)

Grup AFIA - UOC (2023). [FRAMEWORK D'AVUACIÓ DELS APRENENTATGES](#)

Fuenzalida Valdebenito, Claudia, Cisternas León, Tatiana, Alarcón Muñoz, Paula, Giscard Sánchez, Pamela, Romero Pérez, Jeniffer. (2024). Estrategias de evaluación auténtica en contextos virtuales y presenciales de educación superior. Una experiencia en formación inicial docente. *Revista Digital de Investigación en Docencia Universitaria*, 18(1), e1811. <https://doi.org/10.19083/ridu.2024.1811>

Córdoba, María Elena. (2013), Evaluación auténtica. Instituto Tecnológico de Santo Domingo (INTEC). <https://www.intec.edu.do/downloads/documents/profesorado/evaluacion-autentica.pdf>

Arnold, Lydia. (2022). Authentic Assessment. Top Trumps. Cards to provoke discussion and reflection around authentic assessment approaches in higher and further education. <https://lydiaarnold.net/2022/11/14/expanded-assessment-top-trumps/>

OpenAI. (2024). ChatGPT [software d'intel·ligència artificial]. Recuperat el maig de 2024.

Fawns, Tim, Bearman, Margaret, Dawson, Phillip, Nieminen, Juuso Henrik, Ashford-Rowe, Kevin, Willey, Keith, Jensen, Lasse, Damsa, Crina, Press, Nona. (2024). Authentic assessment: from panacea to criticality. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/02602938.2024.2404634>